

Rumlige forløb og overgange

5 små eksperimenter med arkitektur

Aktivitet: Eksempler på introduktionsøvelser til arkitekturforløb

Vi forholder os til rum, befinder os i rum, bevæger os ud og ind af rum, gennem rum og fra det ene rum til det andet. Der er rum, og der er mellemrum. Der er synlige eller usynlige grænser om et rum og mellem rum. Kroppen er i rummet. Arkitekter arbejder med rum. Rum har at gøre med vores omgivelser. Det er arkitektens opgave at bringe orden og sammengæng i de menneskelige omgivelser. Rumlig betyder tredimensional i modsætning til flad og todimensional.

De små praktiske eksperimenter, der beskrives i teksten, handler om at opdage, få øje på og opleve rum og arkitektur i vores almindelige hverdagsliv. Gennem eksperimenterne introduceres eleverne til arkitektoniske fænomener og faglige grundbegreber til beskrivelse af dem. Teori om at opleve arkitektur gives der eksempler på.

Indhold

Rumlige forløb og overgange - indledning	2
1. Byg en kuglebane	2
2. På jagt med kamera	3
3. Idegenerering med LEGO	3
4. Abstrakt rumlig model i pap Arkitektoniske begrebspar i praksis	4
5. Statik – praktisk undersøgelse Byg med grønt eller med vafler og småkager... 5	5
Litteraturhenvisninger	6

Rumlige forløb og overgange - indledning

5 små eksperimenter i arkitektur

De små praktiske eksperimenter kan gennemføres i løbet af et modul og handler om at opdage, få øje på og opleve arkitektur i vores almindelige hverdagsliv. Gennem eksperimenterne introduceres eleverne til arkitektoniske fænomener og faglige grundbegreber til beskrivelse af dem. Man kan fint tage udgangspunkt i fænomenologisk teori om at opleve rum og arkitektur. Eller teori om at opleve arkitektur kan bruges til at uddybe og præcisere i forlængelse af de praktiske eksperimenter. Fænomenologiske analysemetoder undersøger, hvordan rum og arkitekturen påvirker mennesket sanseligt og emotionelt - hvordan kroppen påvirkes af rum og form.

1. Byg en kuglebane

Undersøgelse af oplevelse af rumlige forløb og kontraster

Lektie: Uddrag af kapitel 1 i Steen Ejler Rasmussen: *Om at opleve arkitektur*

Som optakt til det praktiske eksperiment oplistes begrebspar fra teksten:

blød ↔ hård

lige ↔ kurvet

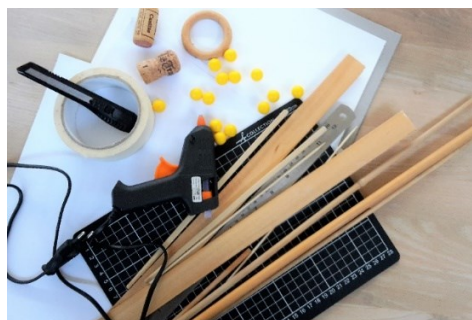
høj ↔ lav (niveau)

spændt/stram ↔ slap

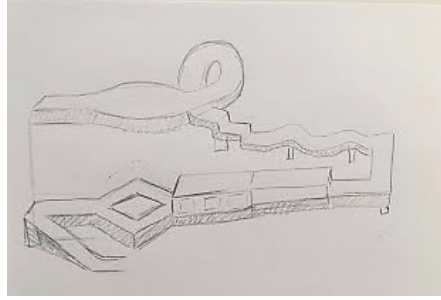
mørk ↔ lys

udvidelser ↔ indsnævring

- Gå sammen i par og lav en kuglebane. Det handler ikke om acceleration og hastighed, men om oplevelse af rumlige forløb. I skal med andre ord lave en oplevelsesrig tur for kuglen. Sæt jer i kuglens sted – vær inde i kuglen.
- Begynd med at tegne en skitse over det rumlige forløb – sørg for at bruge så mange af Steen Ejler Rasmussens begrebspar som muligt
- Byg i hvidt pap/karton, træpinde, tape og limpistol. Lav gerne forhindringer, der kan sænke farten og ændre retning
- Beskriv med ord / fagtermer kuglens oplevelse af de rumlige forløb
- Tegn et diagram over kuglebanen (enkel 3D tegning), og film kuglens tur

Brug en **let** plastikkugle, f.eks. fra Kalaha

Model og dia-

gram

2. På jagt med kamera

Rum og mellemrum. Nye øjne på vante omgivelser

De fleste gymnasier består af flere bygningskroppe, små rum og store rum, smalle gange og åbne rum, højloftede og lavloftede, åbne og lukkede, mørke og oplyste (interiør). Vi bevæger os fra det ene rum til det andet og påvirkes – måske uden egentlig at være bevidst om hvordan. En tur med kameraet gennem de vante omgivelser kan give nye øjne på skolens rum, forløb, overgange, forbindelser og detaljer.

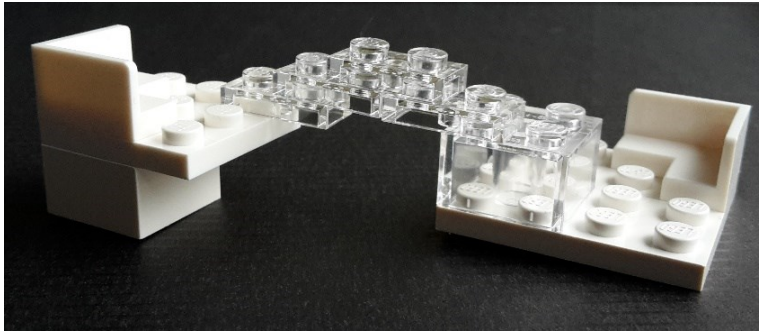
- Gå på opdagelse og fotografer steder og detaljer **uden** fokus på mennesker, men **med** blik for kontraster i arkitekturen. Indfang især overgange, forløb, forbindelser.
- Udvælg 6-8 fotos, der viser forskellige typer af rumlige forbindelser, overgange og kontraster. Vis dit udvalg til en makker og diskuter, om dine fotoa hver for sig eller sammen fortæller om stedet, formidler en stemning og/eller ser arkitekturen på ny måde.
- Lav en digital eller printet planche med dine billeder og stikord, f.eks. begrebspar, der passer til den rumlige oplevelse. Eller skriv en kort sammenhængende tekst med dit eget bud på hvilke arkitekturoplevelser, dine billeder formidler. Max 100 ord.

3. Idegenerering med LEGO

Byg og byt – med fokus på relationer og overgange

Vi – vores kroppe – forholder os til rum og bygninger, og rum og bygninger forholder sig til hinanden. F.eks. ved udbygninger og tilbygninger til eksisterende bygninger er relationer (f.eks. kontraster, gentagelser) tydelige, og et mellemrum mellem to eller flere bygninger kan være lige så vigtigt som bygningerne i sig selv.

- Eleverne får besked på at vælge 10 LEGO-klodser hver til at få ideer til relationer, forbindelser og overgange mellem rum og bygninger. Når alle har valgt klodser og inden, de begynder at bygge, får de besked om at give de 10 klodser til eleven til højre.
- Nu får de f.eks. 5 minutter til at bygge en model af de modtagne klodser. Eleverne tager et foto, inden klodserne skilles fra hinanden og gives videre til eleven til højre. Processen gentages 5-10 gange.
- Hver elev ser sine fotos igennem og beskriver kort de forskellige bud på relationer - f.eks. ved at bruge begrebspar som i øvelse 1 eller 4. Kan fint bruges til idégenerering.

4. Abstrakt rumlig model i pap

Arkitektoniske begrebspar i praksis

Der skal bygges en abstrakt model, der visualiserer et rumligt forløb/overgang fra et begreb/fænomen til et andet.

Begreber/fænomener er oplyst i begrebspar som følger:

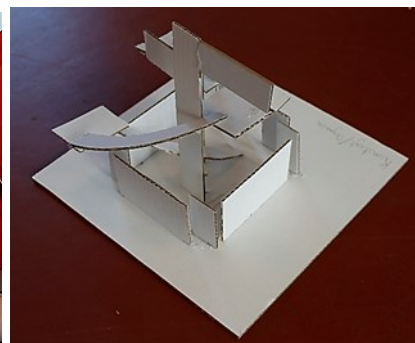
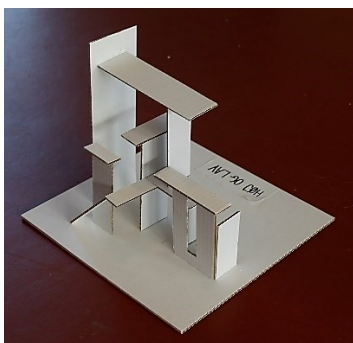
statisk - dynamisk
 geometrisk – organisk
 rytmisk – arytmsk
 integreret – separeret
 lukket – åben
 høj – lav
 stor – lille

Materialer og redskaber:

En bundplade i hvidt bølgepap 30 x 30, hvidt bølgepap, skærekniv og stållineal, limpistol.

Fremgangsmåde og krav og regler til modellen:

- Vælg en partner. Sammen vælger I det begrebspar, I vil visualisere i en abstrakt model.
- Tegn et diagram (simpel 3D tegning), som I kan bruge som rettesnor, når I begynder at bygge modellen.
- Tag et skridt ad gangen – skær 1-2 stykker pap ad gangen
- Alle flader skal samles vinkelret, og der må ikke være udskæringer/huller i fladerne
- Ramper / trapper må gerne være skæve
- Modellen skal bygges i skala 1:50 – lav/brug en skalamand i 1:50
- Fremlæg for hinanden – forklar hvordan jeres model visualiserer det valgte begrebspar

Eksperimentet kan tage afsæt i eller slutes af med analyser af eksisterende bygninger, hvor I bruger nogle af begrebsparrerne, f.eks. Le Corbusier: *Villa Savoye* (1929-31), Frank Ghery og CUBO Architects: *Kræftpatienternes hus, Hejmdal* (2009), Schmidt, Hammer og Lassen: *ARoS, Aarhus Kunstmuseum* (2004), Frank Lloyd Wright: *Fallingwater* (1936-39)

5. Statik – praktisk undersøgelse

Byg med grønt eller med vafler og småkager

De to hurtige par-eksperimenter egner sig til at introducere begreber som statik, bærende og bårne dele i arkitektur. De kan også fint bruges som i en introduktion til et forløb om broer (rumligt forløb og overgang) i samarbejde med fysik, som kan arbejde med statik og styrkelære.

1. Agurk - blegselleri – gulerod

- Sæt 10 minutter af til at eksperimenterer med statik og undersøge forhold mellem bærende og bårne dele
- Snit og skær
- Stabel og byg
- Tag billeder og vurder hinandens ”bygninger” (længde, højde, stabilitet, opfindsomhed etc.)

2. Vafler og småkager

Udføres næsten på samme måde som ovenfor:

- Sæt 10 minutter af til at eksperimenterer med statik og undersøge forhold mellem bærende og bårne dele
- Stabel og byg med vafler og småkager **uden** at knække eller skære i dem
- Tag billeder og vurder hinandens ”bygninger” (højde, stabilitet, massivitet/lethed, opfindsomhed etc.)

Inspiration fra kunstneren Song Dong:

Udstillingen *The Center of the World* og den åbne forestilling *Eating the City* i Kunsthal Aarhus (2017), hvor borgerne blev inviteret til at bygge byen med vafler og kager.

Video: [Eating the City](#)

Litteraturhenvisninger

Albrechtsen, Mette og Reddersen, Elisabeth: *Zoom – om at opleve arkitektur*. Dansk lærerforeningen 1990. Især kapitel 1 ”Rum og mellemrum”.

Dansk Byplan Laboratorium: *Fænomenologi – byanalyser*. Metodesheet, faglig bidragsyder: Gitte Marling, redaktører: Pernille Ehlers, Rødovre Gymnasium, Lis Petersen, Ørestad Gymnasium og Jannie Rosenberg Bendsen, DAC

<http://www.byplanlab.dk/sites/default/files1/Faenomenologsheet281210.pdf>

Rasmussen, Steen Ejler: *Om at opleve arkitektur*. Kapitel 1 – lav gerne et elevvenligt ud-drag, f.eks. s.

Den Skandinaviske Designhøjskoles gymnasieworkshop i arkitektur er inspiration til og grundlag for øvelse 4 <http://www.designhojskolen.dk/gymnasie-workshops/>

Jeppe Hein's Distance Roller Coaster: <https://www.youtube.com/watch?v=Jhd3tPjfryg>